

ČESKÉ DĚDICTVÍ

UNESCO

CZECH HERITAGE

2012

LET YEARS | PAMÁTEK SIGHTS

Sloh se nepíše, na sloh se kouká.
Style is not to be written. Style is to be looked at.

Označení památky tímto emblémem UNESCO je aktem, kterým celé světové společenství prohlašuje: "Ano, toto je cosi, co je na celém světě výjimečné a jedinečné, je to cosi, co je naším společným dědictvím, je to něco, co se zavazujeme chránit jeden pro druhého a v zájmu nás všech - národů světa."

Česká republika ratifikovala mezinárodní Úmluvu o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví v roce 1991 a od té doby se podařilo zaplat na Seznam UNESCO již celkem 12 míst z celé České republiky. Je to víc než dvojnásobek světového průměru. Můžeme tedy hrdě prohlásit Českou republiku za "UNESCO velmoc".

By attributing the UNESCO emblem to a monument, the entire world community is announcing "Yes, this is something that is exceptional and unique in the world; it is something that we undertake to protect for each other and in the interest of us all - the nations of the world." In 1991 the Czech Republic ratified the Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage and since then a total of twelve places in the Czech Republic have been inscribed in the UNESCO List, which is more than twice the world average. We can therefore proudly announce the Czech Republic to be a „UNESCO superpower“.

České dědictví UNESCO je svazek obcí a měst České republiky na jejichž území se nachází památka zapsaná na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví. Zakladatelská listina Sdružení České dědictví UNESCO byla podepsána 29. června 2001. Sdružení chce být jakousi lobby skupinou hájící zájmy "unescoových měst", důležitá je však také oblast společné propagace, i cíl osvětový a vzdělávací. Zapsání památky na Seznam UNESCO je jednak vysoce prestižní záležitostí, ale jde i o jakousi záruku kvality v oblasti turismu a motivaci k návštěvě. Památky UNESCO jsou také velkou učebnicí dějin kultur, jsou důkazem nádherné rozmanitosti a v mnoha zemích také vlajkovými loďmi péče o kulturní dědictví.

UNESCO Czech Heritage is a voluntary association of towns and cities in the Czech Republic on whose territory there is a monument inscribed in the World Cultural and Natural Heritage List. The Deed of Foundation of the UNESCO Czech Heritage Association was signed on 29 June 2001. The Association aims to be a lobby group standing up for the interests of the "UNESCO cities", and in this respect joint publicity is important, as is education and training. The inscription of a monument in the UNESCO List is highly prestigious, guaranteeing a certain level of quality for tourists and provides them with a motivation to visit. UNESCO monuments also form a great textbook for the history of culture, provide evidence of a beautiful diversity and, in many countries, they are flagships for the care of cultural heritage.

Třebíč

Bazilika sv. Prokopa | románský sloh

Románský sloh ovládl západní, střední a jižní Evropu v období 11.–13. století. Tento sloh byl do značné míry inspirován stavební činností antického Říma. Nejčastěji se uplatňoval při budování kostelů a jiných církevních staveb. Na rozdíl od pozdější gotiky se vyznačuje masivnější konstrukcí nosného systému, odpovídající omezeným technologickým možnostem stavebnictví raného středověku. Oproti lomeným gotickým obloukům používá půlkruhového zaklenutí.

■ Třebíčská bazilika sv. Prokopa je odborníky považována za nejpozoruhodnější výtvar závěrečné fáze románské architektury na Moravě. V některých stavebních detailech se již objevují prvky nastupující gotiky. Portál v severní předsíni baziliky (porta Paradisi) je však typickým představitelem románské architektury.

Basilica of St. Procopius | Romanesque

Romanesque style dominated western, central and southern Europe from 11th to 13th century. This style was to a large extent inspired by construction works of ancient Rome. Most commonly the style was applied in the construction of churches and other religious buildings. Unlike the later Gothic style, Romanesque is characterized by a more massive structural support system, corresponding to the limited technological options of early-medieval

construction. As opposed to pointed Gothic arches, Romanesque used a semicircular vault.

■ Experts consider the Basilica of St. Procopius in Třebíč the most remarkable work of the final stage of Romanesque architecture in Moravia. In some structural details, emerging Gothic elements already appear. The portal in the northern hallway of the basilica (Porta Paradisi – Gate of Paradise) is a typical example of Romanesque architecture.

© 2003

Židovská čtvrť a bazilika sv. Prokopa
The Jewish Quarter and the Basilica
of St. Procopius

Kutná Hora

Chrám sv. Barbory | pozdní gotika

Gotický stavební sloh plynule navázal na sloh románský. Pokrok ve stavební technologii umožnil oproti románskému slohu značné odlehčení a prosvětlení staveb. Zásadní konstrukční novinkou je vyvinutí vnitřního a vnějšího opěrného systému, který má primárně statickou funkci, ale zároveň výrazně ovlivňuje vnitřní i vnější vzhled budov a dává vzniknout nové estetice gotické architektury. Její součástí je i lomený oblouk a výrazná vertikálnost, poukazující na orientaci tehdejší společnosti k nadpozemským záležitostem.

■ Současná podoba Chrámu sv. Barbory v Kutné Hoře se vyvinula postupně. Původní hornická kaplička byla později přestavěna na hřbitovní kapli a podobu, která dnes symbolizuje Kutnou Horu, získala stavba počátkem 16. století, kdy již gotika prožívala svou pozdní fázi. Proto zde již vertikálnost stavby není tak výrazná jako u vrcholné gotiky a dokonalé zvládnutí statických problémů umožnilo i formální hříčky při řešení klenebního systému v interiéru chrámu.

ČESKÉ DĚDICTVÍ
UNESCO

📍 1995

Historické centrum,
Chrám sv. Barbory, Katedrála
Nanebevzetí Panny Marie v Sedlci

Historical downtown,
Cathedral of St. Barbara,
Cathedral of Our Lady at Sedlec

St. Barbara's Cathedral Late Gothic

Gothic architectural style fluently followed the Romanesque style. Progress in technology allowed for remarkably lighter and more illuminated buildings to be built. A fundamental design innovation was the development of internal and external supporting system, which has primarily a structural function, but it also significantly affects both the internal and the external appearance of buildings and gives rise to new aesthetics of the Gothic architecture. It includes a pointed arch and expressive verticality, pointing out the orientation of the society of that time on celestial matters.

■ The current shape of the St. Barbara's Cathedral in Kutná Hora has evolved gradually. The original miners' chapel was later converted into a cemetery chapel and in the early 16th century acquired its skyline that is a symbol of Kutná Hora nowadays; at the time, however, the Late Gothic style went through its last phase. That is why the verticality here is not as pronounced as in the High Gothic period, and a perfect mastering of structural issues allowed for some formal playfulness in the construction of the vault system in the interior of the church.

Praha

Prague

Vladislavský sál | vladislavská gotika

Každý architektonický sloh ve své pozdní, závěrečné fázi klade důraz na formální a výtvarnou stránku stavby, neboť statické a konstrukční problémy byly již zvládnuty v předchozím vrcholném období. Zároveň začíná používat tvary sloví předjímající nástup následujícího architektonického slohu. Vladislavská, nebo též jagellonská gotika, nazvaná po králi Vladislavu Jagellonském a představující jeden ze směrů pozdní gotiky není výjimkou.

■ Dnešní podoba Vladislavského sálu pochází z přelomu 15. a 16. století, kdy došlo k velkorysé přestavbě Pražského hradu. Představuje největší zaklenutý prostor ve střední Evropě a na první pohled zaujmou jeho kroužené a síťové klenby. Gotická žebra zde užívají vegetativních motivů – napodobují suché větve. Okna do Vladislavského sálu jsou již renesanční a předznamenávají nástup nového slohu.

ČESKÉ DĚDICTVÍ
UNESCO

📍 1992

Historické centrum
Historical downtown

Vladislav Hall Vladislav Gothic

Each architectural style in its late, final stage emphasizes formal and visual properties of its buildings, because design and structural problems have been mastered in the previous high period. At the same time, it starts to use the morphology anticipating the onset of the following architectural style. No exception is the Vladislav Gothic, called also Jagiellonian Gothic, that took its name after King Vladislav Jagiello and represented one of the directions of Late Gothic styles.

■ Current appearance of the Vladislav Hall dates back to the turn of the 15th and 16th centuries, when a broad-minded reconstruction of the Prague Castle was carried out. It represents the largest vaulted space in Central Europe and its fan and rib vaulting catches your attention at first glance. Gothic ribs use vegetative motifs here – they imitate dry tree branches. The windows of the Vladislav Hall are already renaissance style, anticipating the upcoming new architecture.

Telč

Zámek | renesance

Renesance vznikla v Itálii a již samotný název (v překladu znovuzrození) naznačuje, že se vrací k principům antické kultury. Na sever od Alp se rozšířila zejména v 15.–17. století. Na rozdíl od spirituálně zaměřené gotiky klade důraz na člověka, vychází z individualismu a humanismu.

■ Součástí malebného městského jádra je i renesanční zámek s bezprostředně navazujícím zámeckým parkem. Původní gotický hrad byl v polovině 16. století přestavěn na renesanční zámek. Sgrafitová výzdoba fasády a arkád v exteriéru, stejně jako sklípkové klenby a kazetové stropy v interiéru, jsou typickými prvky pro renesanční sloh.

Chateau | Renaissance

Renaissance originated in Italy and its name (meaning revival) suggests that it returns to the principles of ancient culture. It spread to the north of the Alps especially in the 15th to 17th century. Unlike the spiritually oriented Gothic, it puts an emphasis on the human being, based on individualism and humanism.

■ A part of the picturesque town centre is a Renaissance chateau with an adjacent green park. The original Gothic castle was rebuilt in the mid-16th century into a Renaissance chateau. Sgraffito ornaments on the housefronts and arcades in the exterior, as well as faux vaulting and coffered ceilings in the interior, are typical elements of the Renaissance style.

📍 1992

Historické centrum
Historical downtown

Litomyšl

Zámek | renaissance

V renesanční architektuře se objevují nové stavební typy jako paláce, vily nebo zámky, mnohdy přestavěné z původních hradů. Prvky typickými pro renesanční architekturu jsou sloupořadí, arkády; schodiště se stává významným kompozičním prvkem a vzniká nový druh výzdoby fasády – tzv. sgrafito.

■ Renesanční zámek ve východočeské Litomyšli vznikl v II. polovině 16. století přestavbou kamenného hradu, postaveného v období husitských válek na místě původní dřevěné tvrze. Zámek je považován za nejvýznamnější doklad zámecké renesanční architektury na území dnešní ČR. Vzdušné arkády, bohatě zdobené štíty i rozsáhlá sgrafitová výzdoba stěn poukazují na inspirační zdroje v samotné kolébce renesančního umění - slunné Itálii.

Castle | Renaissance

In Renaissance architecture, new building types emerge such as palaces, villas or chateaux, often converted from the original castles. Elements typical for Renaissance architecture are colonnades and arcades; staircases become an important compositional element and sgraffito comes into life as a new method of housefront decoration.

■ Renaissance castle in the Eastern Bohemian town of Litomyšl originated in the second half of the 16th century by reconstruction of a previous stone castle, built during Hussite wars in the place of an original wooden fortress. The castle is considered the most important document of Renaissance castle architecture on the territory of the today's Czech Republic. Generous arcades, richly decorated gables and a large sgraffito wall decoration point to sunny Italy, the very cradle of Renaissance art, as a source of inspiration.

1999

Zámek a zámecký areál
Gardens and castle

Kroměříž

Květná zahrada | rané baroko

Barokní sloh vznikl koncem 16. století v Itálii. Kromě staveb – převážně církevních – výrazně ovlivnil i tvorbu krajiny, parků a zahrad. Barokní zahrada je koncipována velkoryse a mnohde přechází plynule do volné krajiny. Pro její utváření jsou typické výrazné kompoziční osy, jejichž průsečíky jsou zdůrazněny dekorativními architektonickými prvky, jako jsou sochy, vázy, pergoly a vodní prvky. Na rozdíl od volně utvářeného anglického parku je kompozice barokní zahrady, včetně jednotlivých stromů, keřů i květinových záhonů, podřízena přísným geometrickým pravidlům.

■ Zahrady a zámek v Kroměříži ve své současné podobě pocházejí z raně barokního období. Základní principy, charakterizující barokní sloh, zde jsou dobře patrné, ale nedosahují ještě ohromující velkoleposti a monumentality, jak je známe z pozdějšího období vrcholného baroka.

Flower Garden | Early Baroque

Baroque style originated in the late 16th century in Italy. Apart from buildings – mostly religious – it significantly influenced the creation of landscapes, parks and gardens. A Baroque garden is designed broad-mindedly and passes smoothly into the countryside in many places. Distinctive features of its design are strong compositional axes, whose intersections are emphasized by decorative architectural elements such as sculptures, vases, pergolas and water features. Unlike a freely shaped English park, the

composition of a Baroque garden, including individual trees, shrubs and flower beds, is governed by strict geometrical rules.

■ Gardens and Castle in Kroměříž in their current shape come from the Early Baroque period. Basic principles characterizing the Baroque style are clearly visible here, although they do not reach yet the stunning grandeur and monumentality known from a later period of High Baroque.

1998

Zahrady a zámek
Gardens and castle

Olomouc

Sloup Nejsvětější Trojice | vrcholné baroko

Baroko představuje, po světském období renesance, návrat ke kořenům katolicismu. Je spojeno s obdobím protireformace a v 17. – 18. století se stalo dominantním slohem v celé Evropě. Zejména ve svém vrcholném stadiu udivuje svou velkolepostí, okázalostí a dynamičností. Rafinovaná skladba vzájemně se prolínajících prostorů, křivka jako základní kompoziční princip i stírání hranic mezi architekturou, plastikou a malbou směřují k oslavě nadpozemských principů.

■ Sloup Nejsvětější Trojice v Olomouci, postavený v letech 1716–1759, je typickým představitelem vrcholného baroka. Třicet dva metrů vysoký sloup s kruhovou kaplí ve spodní části je zdoben takřka čtyřicítkou soch světců, světloňošů a dalších postav. Jedná se o vůbec největší seskupení barokních soch v rámci jedné skulptury ve střední Evropě.

2000
Sloup Nejsvětější Trojice
Holy Trinity Column

Holy Trinity Column High Baroque

Baroque represents a return to the roots of Catholicism after the secular period of Renaissance. It is associated with the period of the Catholic Reformation; in the 17th and 18th centuries it became the dominant style in Europe. Namely its high period amazes you with grandeur, opulence and dynamism. Refined composition of interlocked spaces, a curve as a basic compositional principle and blurring of boundaries between architecture, sculpture and painting tend to celebrate heavenly principles.

■ Holy Trinity Column in Olomouc, built between 1716 and 1759, is a typical example of the Baroque period. Thirty-two meter high column with a circular chapel in the lower part is decorated with almost forty statues of saints, lucifers and other characters. It is the largest assembly of Baroque statues within one sculpture in Central Europe.

Žďár nad Sázavou

Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře | barokní gotika

Kromě dominantního proudu barokní architektury, jež ovládla celou Evropu v 17. a 18. století, existoval i méně rozšířený koncept, spojující v sobě barokní dynamičnost a rozevlátost s uměřenými principy gotické architektury. Barokní gotika (též gotizující baroko) však nekopírovala bezhlavě původní gotickou architekturu, ale chápala ji jako zdroj cenné inspirace. Gotické tvarosloví tak tvůrčím způsobem přizpůsobila soudobému baroknímu cítění a dala tak vzniknout originální architektuře, nabízející svěbytnou alternativu k hlavnímu proudu barokního umění.

■ Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře ve Žďáře nad Sázavou, postavený v letech 1719–1722 dle návrhu Jana Blažeje Santiniho-Aichel, je vrcholným představitelem barokně gotické architektury v našich zemích.

Pilgrimage Church of St. John of Nepomuk at Zelená Hora | Baroque Gothic

Aside from the mainstream Baroque architecture that dominated entire Europe in the 17th and 18th century, there existed also a less widespread concept, combining the Baroque dynamism and flamboyance with restrained principles of Gothic architecture. Baroque Gothic (also Gothic Baroque), however, did not follow blindly the original Gothic architecture, but took it for a valuable source of inspiration. It creatively adapted Gothic morphology to

contemporary Baroque feeling, giving rise to the original architecture, offering a distinct alternative to the mainstream Baroque art.

■ Pilgrimage Church of St. John of Nepomuk at Zelená Hora in Žďár nad Sázavou, built between 1719 and 1722 to the design by Giovanni Blasio Santini-Aichel, is a top example of the Baroque Gothic architecture in the Czech lands.

© 1994

Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře

Pilgrimage Church of St. John of Nepomuk at Zelená Hora

Český Krumlov

Zámek | klasicismus

Klasicismus vznikl na přelomu 18. a 19. století jako umělecké vyjádření idejí Velké francouzské revoluce. Na jeho formu měly výrazný vliv i dobové archeologické objevy - vykopávky antické architektury. Pro klasicistní architekturu je charakteristická vyrovnanost, přehlednost a podřízenost jasnému řádu. Na rozdíl od barokní emocionalita nastupuje přísně racionální přístup. Tyto zásady se uplatňují nejen u novostaveb, ale i v klasicistních úpravách interiérů starších staveb.

■ Žlutý pokoj v českokrumlovském zámku je příkladem takové klasicistní úpravy a nového zařízení staršího interiéru. Klasicistní strohost a uměřenost se zde uplatňuje zejména v jednoduché a přehledné štukové výzdobě stěn a stropu a tvarově jednoduchém nábytkovém zařízení bez výrazných zdobných prvků. Ze stylové jednoty interiéru se vymykají oba stolky v pravé části snímku. Dynamicky zprohýbané nohy a bohatší zdobné prvky je řadí do období rokoka.

Castle | Classicism

Classicist style arose on the turn of the 18th and 19th centuries as an artistic expression of the ideas of the French Revolution. It was significantly shaped by contemporary archaeological discoveries - excavations of ancient architecture. Classicist architecture is characterized by serenity, clarity and subordination to a clear order. In contrast to the Baroque emotionality, a strictly rational approach is stepping in. These principles apply not only for new buildings, but also in Classicist conversions of interiors in older buildings.

■ The Yellow Room in the Český Krumlov Castle is an example of such a classicist conversion and a newly furnished old interior. Classical austerity and restraint applies especially on an uncomplicated stucco decoration on walls and ceiling, and simply-shaped furniture without any significant decorative elements. The unity of style in the interior is broken by the two tables on the right hand side of the picture. Dynamically bent legs and rich decorative elements make them belong to the Rococo style instead.

📍 1992
Historické centrum
Historical downtown

Lednicko-valtický areál

Lednice-Valtice Cultural Landscape

Zámek Lednice | tudorská gotika

Tudorská gotika je jedním z projevů romantismu 19. století. Toto slohové období je charakterizováno nostalgickým zaměřením na minulost a inspiruje se tak stavbami z jiných historických epoch i odlišných kulturních okruhů. Tudorská (též windsorská) gotika čerpá svou inspiraci z gotické architektury hradů na území dnešní Velké Británie.

■ V Lednicko-valtickém areálu nalezneme celou řadu staveb čerpajících z nejrůznějších inspiračních zdrojů. Čínský altánek nebo minaret se střídají s maurským domem či římským akvaduktem a nechybí ani umělá zřícenina Janova hradu. Vlastní lednický zámek byl přestavěn ve stylu tudorské gotiky a jeho umělá cimbuří, nárožní věže a další prvky mají navodit atmosféru anglického gotického sídla.

Lednice Castle | Tudor Gothic

Tudor Gothic is one of the manifestations of romanticism in the 19th century. This style period is characterized by a nostalgic focus on the past and it is inspired by buildings from different historical eras and different cultural areas. Tudor (also Windsor) Gothic draws its inspiration from the Gothic architecture of castles in the today's United Kingdom.

■ Lednice-Valtice Cultural Landscape features a number of buildings that have benefited from various sources of inspiration. A Chinese gazebo and a minaret alternate with a Moorish house and a Roman aqueduct; there are also artificial ruins of John's Castle. Lednice Castle itself was rebuilt in the Tudor Gothic style and its artificial battlements, corner towers and other elements are supposed to evoke the atmosphere of an English Gothic mansion.

📅 1996

Lednicko-valtický areál
Lednice-Valtice Cultural Landscape

Holašovice

Vesnická rezervace | selské baroko

Selské baroko je stavební sloh lidové architektury, který se uplatnil hlavně v jižních Čechách v průběhu 19. století. První stavby pocházejí z 20. let, vrcholné období pak nastává v 60. letech. Inspiruje se skutečným barokem, které však v té době již dávno patřilo do historie. Lidoví stavitelé si vypůjčovali jednotlivé zdobné prvky nejen z barokní, ale i z klasicistní a novorománské architektury a z hlediska čistoty původních slohů je používali v chybných souvislostech. Přestože stavitelé byli vesměs neškolení amatéři,

jejich přirozené estetické cítění dalo vzniknout svébytné a velice malebné architektuře.

■ Vesnická památková rezervace v jihočeských Holašovicích je nejvýznamnějším příkladem architektury selského baroka. V nebývalé míře se zde dochoval jak vzhled jednotlivých selských statků, tak i jejich urbanistické uspořádání kolem rozsáhlé návsi. Celek se vyznačuje vysokou mírou autenticity a starosvětské přívětivosti.

Village Conservation Area | Folk Baroque

Folk Baroque is a distinct style of folk architecture, followed mainly in South Bohemia in the 19th century. The first houses date back to 1820s, the top period occurs then in 1860s. The style is inspired by real Baroque, which at that time had long been just history. Folk builders borrowed individual decorative elements not only from the Baroque, but also from Classicist and neo-Romanesque architecture, using them in the wrong context as regards purity of the original styles. While these builders were mostly untrained do-it-yourself

men, their natural aesthetic feeling gave rise to very distinct and picturesque pieces of architecture.

■ Holašovice Village Conservation Area in South Bohemia is the most important example of Folk Baroque architecture. In an unprecedented measure, the appearance of individual farmhouses and their urban arrangement around a large village square have been preserved here. The whole area is characterized by a high degree of authenticity and old-time friendliness.

📍 1998

Vesnická rezervace
Village Conservation Area

Brno

Vila Tugendhat | funkcionalismus

Funkcionalismus je nejrozšířenějším slohem druhé čtvrtiny 20. století. Odmítá zdobnost dosavadních historických slohů a nahrazuje ji novou estetikou, vycházející z geometrické čistoty tvarů. Forma je předurčena funkcí objektu. K charakteristickým znakům funkcionalismu patří používání nových materiálů (železobeton, sklo, ocel...), soudobých technologií a využití kontrastu světla a stínu jako základního kompozičního principu.

■ Brněnská vila Tugendhat byla postavena v letech 1929–1930. Autorem návrhu je německý architekt Ludwig Mies van der Rohe, jeden z nejvýznamnějších představitelů funkcionalismu. Při pohledu z ulice nenápadně působící stavba rozehrává svůj velkorysý prostorový koncept směrem do rozlehlé zahrady, s níž je interiér vily propojen velkoplošnou zasouvací skleněnou stěnou. Na stavbě jsou důsledně uplatněny základní principy funkcionalistické architektury od celkové koncepce až po nejmenší detaily.

Villa Tugendhat | Functionalism

Functionalism (also called International Style, or Bauhaus) is the most common style of the second quarter of the 20th century. It refuses decorativeness of the previous architectural styles, replacing it with new aesthetics, based on the geometric purity of shapes. The form is predetermined by the envisaged function of the building. The characteristic features of functionalism are the use of new materials (reinforced concrete, glass, steel etc.), state-of-the-art technology and the use of contrast between light and shadow as the basic compositional principle.

■ Villa Tugendhat in Brno was built in 1929-1930, designed by German architect Ludwig Mies van der Rohe, one of the most important representatives of functionalism. Its appearance is modest when viewed from the street; the building unfolds its generous spatial concept towards a vast garden, to which the interior of the house is linked by a large-scale retractable glass wall. The building consistently follows the basic principles of functionalist architecture from the overall concept to the smallest details.

📍 2002
Vila Tugendhat
Villa Tugendhat

